Uitgave van de vereniging
Molenvrienden Land van Cuijk

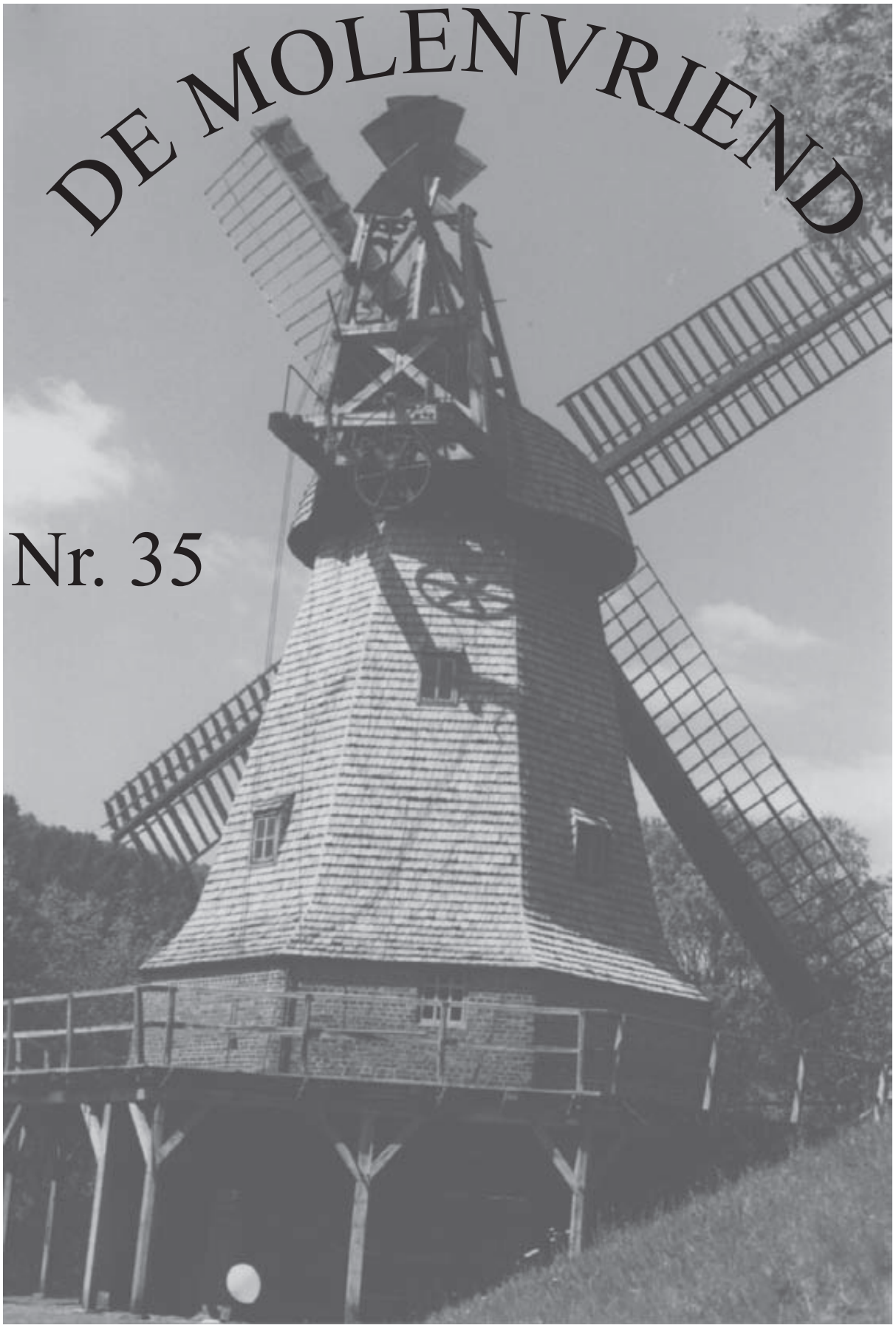

VERENIGING MOLENVRIENDEN LAND VAN CUIJK

BESTUUR

VOORZITTER	Ben Verheijen	Moleneind 4
	Tel. 0485-313298	5431 HW CUIJK
SECRETARIS	Don Werts	Straatkantseweg 28
	Tel. 0485-322460	5443 NC HAPS
	Fax 0842-110623	e-mail: donwerts@worldaccess.nl
PENNINGMEESTER	Perry Hendriks	De Vang 20
	Tel. 0485-322872	5437 BP BEERS
BESTUURSLEDEN	Frits Harteman	Bilderbeekstraat 23
	Tel. 0485-572271	5831 CW BOXMEER
	Hans Heijs	Bilderbeekstraat 26
	Tel. 0485-571463	5831 CX BOXMEER

COMMISSIES

ARCHIEFCOMMISSIE	Tel. 0485-371622	Hoogeindse Kampen 5 5447 PS RIJKEVOORT

LEDENADMINISTRATIE	Tel. 0485-322460	Straatkantseweg 28
	Fax 0842-110623	5443 NC HAPS
	GIRONUMMER: 4008385 *onder vermelding adres penningmeester*	

MOLENARCHIEF LAND VAN CUIJK	Tel. 0485-313647	Isabellalaan 30 5431 GW CUIJK
	Eenieder kan na afspraak het archief raadplegen	

BIOTOOPWACHT LAND VAN CUIJK	Tel. 0485-313298	Moleneind 4 5431 HW CUIJK

Colofon

Jaargang 13, nummer 2, oktober 1997, verschenen in november 1997.
Lijfblad van de vereniging Molenvrienden Land van Cuijk, opgericht in 1984. De Molenvriend wordt gratis toegezonden aan de leden van de vereniging. De contributie hiervoor is f 20,-. Men kan ook voor f 10,- begunstiger worden. In dat geval krijgt men periodiek een nieuwsbrief. Aanmelding kan geschieden door het bewuste bedrag te storten op de girorekening van de vereniging. De Molenvriend is een advertentiemedium.

Uitgave van de vereniging
Molenvrienden Land van Cuijk

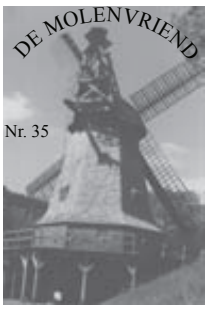

REDACTIE	*Frits Harteman* *Don Werts*	*Ben Verheijen*
REDACTIEADRES	*Bilderbeekstraat 23*	*5831 CW BOXMEER*
VERDER WERKTE(N) MEE	*Mari Goossens & Robbert Verkerk*	
ILLUSTRATIES	*Wim Goossens, fam. Harteman & Rene Klaassen*	
VOORPAGINA	*Windmolen in het "Westfälisches Freilicht-museum"te Hagen (D). (foto F. Harteman)*	

In dit nummer

pagina 2	**Colofon**
pagina 3	**In dit Nummer**
	Van de Redactie
pagina 4	**Mededelingen van het Bestuur**
pagina 5	**Molendag Land van Cuijk**
	voor de vierde keer in het bestaan van de vereniging: een open dag op 8 maart 1998
	door: Don Werts
pagina 6	**Excursie Westfälisches Freilichtmuseum Hagen**
	verslag van een (water)molenrijk openluchtmuseum in Duitsland
	door: Frits Harteman
pagina 8	**Een Boompje Opzetten voor Bomen**
	een biologieles over bomen en hun functie in de (molen)biotoop
	door: Robbert Verkerk
pagina 9	**Fietscomputer als Snelheidsmeter en Toerenteller in Molens**
	hoe bouwt men een teller die de wieksnelheid en asomwentelingen meet
	door: Mari Goossens
pagina 11	**Cursus Watermolenaar**
	een nieuwe cursus voor molenliefhebbers van watergedreven molens
	door: Don-Werts
pagina 12	**Historie Beschouwd**
	zo maar een stukje geschiedenis over molenaars in het Land van Cuijk
	door: Ben Verheijen
pagina 15	**Windmolenroute Gemeente Boxmeer**
	door: Frits Harteman
pagina 17	**Molens in de Regio**
	de stand van zaken omtrent onze 13 molens

Van de redactie

De redactie mag zich deze keer eens verheugen op het feit dat er bijdragen afkomstig zijn van “buiten”. Dit na onze wanhopige verzoeken in eerdere edities van deze rubriek. Hopelijk mogen we in deze een trend waarnemen, zodat we weer kunnen overgaan tot het noodplan en de garage aan de Bilderbeekstraat 23 te Boxmeer moeten ontruimen om daar de nodige dozen kopij onder te kunnen brengen.

We menen deze keer u een gevarieerde Molenvriend te kunnen bieden. Beginnend met de aankondiging van de vierde editie van Molendag Land van Cuijk, die op 8 maart volgend jaar moet gaan plaatsvinden. Het bestuur is volop bezig met de voorbereidingen hiervoor.

Verder kunt u vernemen hoe de massale deelname was aan de excursie aan het openluchtmuseum te Hagen (D). Enkele artikelen over bomen en computers maken duidelijk dat deze steeds verder oprukken naar de molen.

Ook het trefwoord “opleiding” komt in enige artikelen aan bod. Zo blijkt er een nieuwe cursus tot watermolenaar gegeven te worden.
Voor degene die na al deze artikelen het spoor bijster zijn, wordt er afgesloten met een molenroute.

Hopelijk mogen we eind dit jaar nog een keer bij u terugkomen met een volgend nummer van “De Molenvriend”.

Mededelingen van het bestuur

Het zomerseizoen is weer voorbij en we kunnen terugkijken op enkele succesvolle evenementen. Op 24 mei werd er door de vereniging een excursie georganiseerd naar een openluchtmuseum bij Hagen (D) in het oostelijke Roergebied. De vele water-/ industriemolens in dit museum, gecompleteerd met de aanwezige windmolen (zie voorpagina) vormden een leuk dagje uit voor enkele deelnemende molengeïnteresseerden.

Op 21 juni werd op de molen van Beugen officieel de fietsroute langs molens in de gemeente Boxmeer overhandigd aan de burgermeester. Deze fietsroute kwam tot stand dankzij de samenwerking van de VVV en de desbetreffende molenaars. Het bestuur was bij deze "plechtigheid" vertegenwoordigd.

De enthousiaste molenliefhebber kon in juli aan zijn trekken komen tijdens de muziekavond bij de molen van Sint Hubert (jaarlijkse afsluiting van het orkest van Wilbertoord o.l.v. molenaar Harry Daverveld) en in augustus bij het traditiegetrouwe oogstfeest om de molen van Wanroij. In september was er dan nog de jaarlijks terugkerende Molenaarscontactdag (zoals u wellicht weet organiseerden wij deze vorig jaar) voor Noord-Brabant en Vlaanderen, ditmaal in en om Hamont (B).

Intern werden er ook projecten opgestart. Één daarvan is de organisatie van de vierde Molendag Land van Cuijk, na in de zomer hiervoor genoeg animo geconstateerd te hebben. De definitieve datum voor de dag is vastgesteld op zondag 8 maart 1998. De eerste voorbereidingen zijn inmiddels getroffen, zoals de verspreiding van flyers en de eerste persberichten.

Het andere belangrijke project betrof een "wervingscampagne" voor vrijwillige molenaars. De kern van deze actie bestaat uit het driemaal bestoken van zoveel mogelijk media met persberichten en oproepen, elk met een interval van een maand. In oktober vond de eerste "golf" plaats, die overigens al vruchten heeft afgeworpen.

Nog verheugder zijn we echter over het feit dat twee kandidaat-molenaars uit het Land van Cuijk in september op de molen van Wanroij met succes hun examen aflegden. Bij deze willen we dan ook Harry Daverveld en Mari Goossens van harte feliciteren!

Eigenlijk hadden we in het voorgaande moeten spreken over windmolenexamen, want tegenwoordig is er ook een opleiding tot molenaar op watergedreven molens (zie artikel elders). Begin oktober vond in de Oploose watermolen een informatieavond plaats. De kans is groot dat enkele mensen uit de regio deze cursus gaan volgen.

We besluiten met nòg een cursus. Deze keer betreft het een cursus over cultuur in het Land van Cuijk, gegeven door de Volksuniversiteit van Boxmeer. Na een open dag bleek dat er genoeg animo is voor deze cursus met een hoofdstuk/avond over de molens. Frits Harteman zal zich opstellen als docent.
Tijdens genoemde open dag en gedurende een week in het bejaardentehuis van Cuijk, was de stand van de vereniging voor het publiek te "bewonderen".

Het secretariaat is tegenwoordig voorzien van een faxnummer. De oplettende lezer had dit de vorige Molenvriend ook kunnen constateren, maar dit betrof een onjuist faxnummer, maar wel het nieuwe telefoonnummer (met VoiceMail) van de secretaris.

de secretaris

Bij overname van artikelen en/of foto's, auteur en eventuele bron(nen) vermelden. Tevens hiervan melding maken bij de uitgeefster of redactie van dit blad.

De redactie stelt zich niet aansprakelijk voor eventueel gemaakte fouten of anderszins ontstane ongemakken.

Molendag Land van Cuijk

Zondag 8 maart 1998

Het lijkt misschien nog niet zo lang geleden, maar we schreven toch al weer 1994 toen de laatste Molendag Land van Cuijk werd georganiseerd. Destijds was het bij wijze van experiment in het winterseizoen (februari) en niet geheel zonder succes, gezien de redelijke bezoekersaantallen. De zondag bleek de juiste dag van de week voor veel publieke belangstellenden, maar ook voor de collega-molenaars.

Met deze ervaringen in het achterhoofd wordt nu de vierde editie op zondag 8 maart 1998 georganiseerd. Na afgelopen zomer de opinie onder de molenaars gepeild te hebben, blijkt er genoeg animo te zijn voor deelname (het bestuur had een minimaal streefaantal van 7 te bezoeken molens genomen). Het was slechts een keuze van de datum met inachtneming van bovenstaande ervaringen.

Aldus zijn we reeds begonnen met wat hopelijk een grote campagne gaat worden. Er zijn reeds A5-flyers gemaakt die onder de deelnemers van de Vlaams-Brabantse Molenaarscontactdag in Hamont (B) op 27 september werden verspreid. Dezelfde flyers en een vergrote versie wordt momenteel onder de molens verspreid om zodoende reeds een vooraankondiging te creëren. Onze laserprinter komt hierbij overigens goed van pas. Er wordt nog bekeken in hoeverre de definitieve versie van de affiche/flyer af gaat wijken van de vooraankondiging. Bij dit artikel treft u de illustratie aan!

Verder wordt er al gewerkt aan de eerste persberichten, daar veel driemaandelijkse molentijdschriften die in december uitkomen (de laatste mogelijkheid omdat de maartnummers te laat verschijnen) de sluitingsdatum reeds op eind oktober vastgesteld hebben. Dichter tegen dè datum zullen de publicaties van maand-edities plaatsvinden en in de weken voor 8 maart mogen de weekbladen hun best doen. Publiciteit op de (lokale) radio moet mogelijk zijn, televisie wordt wat moeilijker. Weet u een interessant, minder bekend medium dan hoort de organisatie dit graag!

De molenaars zijn inmiddels verzocht hun definitieve deelname aan de organisatie kenbaar te maken en tevens na te denken over eventuele randactiviteiten die bij de molens georganiseerd kunnen worden. Te denken valt aan de opstelling van de verenigingsstand, een computerpresentatie, etc. Omdat het weer parten kan spelen en gezien het vroege tijdstip in het jaar, worden zoveel mogelijk molens gevraagd al dan niet tegen betaling koffie te schenken. Een molenbroodje of -koek zou natuurlijk helemaal fantastisch zijn!

In een volgende uitgave van "De Molenvriend" komen we terug op de stand van zaken rondom de Molendag Land van Cuijk. Heeft u interesse gekregen, schrijf dan 8 maart reeds (achter) in uw agenda. We zien uw bezoek graag tegemoet!

namens de organisatie,
Don Werts

Excursie Westfälisches Freilichtmuseum Hagen

Traditie getrouw werd er ook voor 1997 door de vereniging een excursie georganiseerd. Het zou een bezoek worden aan het openluchtmuseum te Hagen in het Roergebied. Als u dit leest hebben de herfststormen zich reeds aangekondigd, maar toen we ons 24 mei j.l. op weg begaven moest de zomer nog beginnen en konden we ons verheugen op hopelijk veel goed weer en dat hadden we dan volop deze mooie zaterdag in de lente.

Zoals te doen gebruikelijk konden we weer een groot aantal deelnemers begroeten, zo groot zelfs dat het de moeite loont hen hierbij te noemen. In willekeurige volgorde Don Werts, Robbert Verkerk, Ludger Pauls, Paul Groen, John Houben, de enige dame in het gezelschap Ria Harteman en schrijver dezes. Het hele gezelschap kon dus in twee auto's. Maar zoals zo vaak, de thuisblijvers bleken na afloop ongelijk te hebben gehad.

De keuze van dit in 1973 voor publiek opengesteld museum was niet moeilijk, immers het bestaat voor het grootste gedeelte uit industriële waterradmolens. Deze molens waarvan helaas vele niet in bedrijf waren, werden in het verleden benut voor het bewerken van non-ferro metalen, ijzer en staal, het maken van papier, slaan van olie, voor de houtbewerking enz. Vooral de smederij-molens met hun door waterkracht aangedreven hamers maakten grote indruk op de bezoekers en de omstandigheden waaronder destijds gewerkt moest worden. Van een ARBO-wet had men toen nog niet gehoord.
Een stoommolen was eveneens te bezichtigen bestaande uit een stoomketel met afzonderlijke stoommachine welke zorgde voor de aandrijving van de koppels stenen. Na dit alles en nog veel meer bezocht te hebben werd het tijd om aan de inwendige mens te denken. Op het museumterrein werd buiten "gedineerd", waarna de route werd vervolgd. Er was immers nog veel meer te zien: de touwslagerij, blauwververij, tabaksfabriek en ga maar door. Toen we bijna op onze wenkbrauwen liepen moest natuurlijk de enige aanwezige windkorenmolen nog bezocht worden.

Deze windmolen, naar zijn vorige eigenaar Janwlecke genoemd, stamt uit het midden van de vorige eeuw en is afkomstig uit Westrup. Zoals veel Duitse windmolens heeft deze achtkante stellingmolen een windroos, die de foto op de frontpagina duidelijk laat zien. Op verzoek mochten we de stelling betreden. Wij werden gewaarschuwd dat deze in een niet al te

Één van de vele watermolens in het museum. Dit is de zogenaamde "Sensenhammer Suberg", afkomstig uit Haspe. De molen wordt gebruikt voor het smeden van zeisen.

Zes van de zeven excursie-deelnemers op de stelling van de enige windmolen in het museum. V.l.n.r. Don Werts, Frits Harteman, Ludger Pauls, Paul Groen, Robbert Verkerk & John Houben. Ria Harteman maakt de foto.

beste staat verkeerde. Maar ze was toch goed genoeg om een zestal heren de gelegenheid te geven voor het poseren voor een foto in de Molenvriend.

De aanwezige molenaar vertelde ons dat er onlangs in de omgeving van Breckerfeld zo'n 10 km zuidelijk van Hagen een standerdmolen was geopend en die het bezoeken ten volle waard zou zijn. Nu dat was niet tegen dovemans oren gezegd. De molen afkomstig uit Frankfurt a/d Oder lag werkelijk schitterend gelegen langs de weg op een hoog punt vanwaar men een mooi uitzicht heeft op het hier beginnende Sauerland. Om van de biotoop maar niet te spreken, het kon niet op. Maar daarmee was dan alles wel gezegd. In de opbouw van de molen was veel tijd en geld gestoken maar waarschijnlijk is hierbij niet de hulp ingeroepen van een molendeskundige. De molen had nogal wat onvolkomenheden. Ook de wijze waarop de gescheurde velg van het bovenwiel was gerepareerd verdiende geen schoonheidsprijs. De molen was behoorlijk breed, zo breed dat de oorspronkelijke ijzerbalk niet paste en op provisorische wijze was verlengd.
Verder waren de kruisplaten en standvinken bekleed met koperen platen, wel effectief tegen weersinvloeden, maar mooi is anders. De staart was (nog?) niet voorzien van een kruibok. Om de reeds aanwezige bezoekers te demonstreren hoe de molen op de wind gezet werd, werd gebruik gemaakt van een Landrover. Voor ons die denken van molens alles af te weten was dit een vreemd schouwspel. Het werkte, maar kraakte dat het een lust was.
Voordat we vertrokken moest John zonodig nog even terug naar de molen om te zien wat er aan de hand was. De molen maakte n.l. bij elke omwenteling een geluid als het slagwerk van een oliemolen. Helaas voor hem bleek de molenaar niet zo gecharmeerd van zijn opmerking over dat bonken.

Het werd nu werkelijk tijd een aanvang te maken met onze thuisreis. Deze liep aanvankelijk door een mooi en heuvelig landschap met veel bochten en werd door ons onderbroken voor het nuttigen van een ijsje bij een Duitse Italiaan. Na afscheid van elkaar genomen te hebben ging de route via het Roergebied naar huis. Al met al was het, zowel letterlijk als figuurlijk, een mooie dag en nu maar afwachten waar de excursie van 1998 ons heen zal voeren.

Tekst en foto's: Frits Harteman

De standerdmolen bij Breckerfeld

Een boompje opzetten voor bomen

In twee artikelen in de Gildebrief werd stelling genomen tegen het zuurstof producerend vermogen van bomen en hun functie voor het behoud van het milieu. Bij dit verhaal moeten kanttekeningen geplaatst worden. Door het vertellen van halve waarheden lijkt het belang van bomen zeer gering. Deze reactie wordt echter geschreven om te voorkomen dat onze molenaars deze verhaaltjes gaan vertellen in overleg met gemeenten en milieuorganisaties en daarna niet meer voor vol worden aangezien. Immers in het land der blinden is een-oog koning, doch daarbuiten is hij slechts een gehandicapte.

Om te beginnen moet men het ontstaan van de aarde in ogenschouw nemen. De atmosfeer bestond toen uit ammoniakgassen (Stikstof-waterstof verbindingen) en kooldioxide (een koolstof en zuurstof verbinding). In deze omgeving kunnen geen zoogdieren leven. Door het ontstaan van plantenvormen (zowel op het land als in de zee) veranderde de atmosfeer. Bomen binden koolstof en waterstof in de vorm van hout. De stikstof blijft meestal ongebonden in de atmosfeer, de koolstof bind zich gedeeltelijk met zuurstof in de vorm van water, de overige zuurstof blijft ongebonden in de atmosfeer. Zo komt men op de huidige atmosfeer, ongeveer 80% stikstof en 20% zuurstof. Bomen en planten maken zuurstof aan bij het groeien. Het is dan ook waar wat de schrijver schrijft in de artikelen in de Gildebrief, dat dit een kringloop is. Bomen maken zuurstof, doch bij het afsterven en verrotten, vindt er een omgekeerd proces plaats. Dit wil echter niet zeggen dat bomen daardoor nutteloos zijn.

Door een grote vegetatie op aarde wordt een gedeelte van de koolstof gebonden in de vorm van hout (een koolwaterstof -verbinding) Als deze hoeveelheid vegetatie er niet was, zou het percentage zuurstof lager liggen (trouwens niet zo laag dat er geen leven meer mogelijk is). Het percentage kooldioxide in de lucht zou echter wel veel hoger liggen. Alhoewel dit percentage aanmerkelijk lager licht dan het zuurstof en het stikstof percentage is juist dit gas verantwoordelijk voor het broeikas effect. Dit effect zal bij grote nalatigheid de zeespiegel doen stijgen en dus ook de molen van de schrijver van het Gildebrief-artikel doen verdrinken.

De gehele vegetatie verliest weer de koolstof en heeft zuurstof nodig tijdens het afsterven. Dit is echter geen dood proces. Dit afsterven gebeurt door organismen, parasieten maar ook zoogdieren (bijvoorbeeld bij het eten van een krop sla of doperwten). Het verbruik van zuurstof door mensen is dus een deel van de kringloop, waarbij bomen en vegetatie de zuurstof aanmaken en dieren (van zeer kleine organismen tot grote zoogdieren) het weer gebruiken bij het afbreken van de vegetatie (of via via bij het eten van vlees).

Zo'n zelfde kringloop vindt plaats in de zee. Hier heeft planton de functie van zuurstof aanmaker en alle levende organismen de functie van opmaker van zuurstof . Vissen etc. vervullen daar dezelfde functie als landdieren t.o.v. bomen en overige vegetatie. Het is daarom onjuist om de zuurstof produktie van het plankton te zien in relatie tot de mens. Dit zijn twee kringlopen met maar een beperkte interactie (bijvoorbeeld vogels en mensen die vis eten). Als de mensheid kan leven van de zuurstof van het plankton, terwijl zij dit niet eet, zou er dus te veel plankton komen, dus ook meer vis omdat er genoeg voedsel is in de zee en de zeekringloop zou zichzelf herstellen en zijn eigen zuurstofgebruik en zuurstofaanname op elkaar aanpassen.

Een veel gehoorde klacht is echter dat er steeds meer bomen komen. Ik kan daar met de Rijkevoortse molen over meepraten. De molen heeft zo mogelijk de slechtste biotoop van de streek. Doch ook deze extra aanplant heeft een extra functie. De landkringloop is immers al vele tientallen jaren niet meer in evenwicht. In de tijd van de windkracht was er soms, door grootschalig kappen voor de ijzerproductie, al sprake van een doorgeslagen evenwicht, waarbij de gebonden koolstofreserve afnam en het broeikaseffect toenam. De uitvinding van de stoommachine en later de verbrandingsmotor heeft dit evenwicht verstoord. Vele eeuwen lang heeft de aarde extra koolstof gebonden in de vorm van dood hout, dicht op elkaar gedrukt wat door een zekere bodemgesteldheid niet kon verrotten. Dit ligt nu in de bodem in de vorm van bruinkool, steenkool, aardolie en aardgas. Door het verstoken van deze voorraden neemt de koolstofreserve van de aarde af en wordt het evenwicht verstoord. Dit kan maar op twee manieren weer in evenwicht gebracht

worden.
Het weer in evenwicht brengen van het gebruik. Dus meer gebruik maken van zonne-energie, windenergie, kernenergie (in dit geval wel een goede energiebron, alhoewel met veel grote bezwaren op andere terreinen) en het stoken met hout of olie uit koolzaad. Bij deze laatste twee geldt natuurlijk wel een herplantplicht, zonder verlies van de huidige hoeveelheid vegetatie.

Het kompenseren van het verlies aan koolstofreserves door het extra planten van bomen en overige vegetatie. Het probleem hierbij is echter dat er erg veel bomen nodig zijn om het probleem op te lossen. Doch gezien het huidige gebruik van bruinkool, steenkool, aardolie en aardgas kiezen wij nog steeds voor de tweede weg. Het is dan zeer makkelijk om te zeggen dat wij vroeger niet zoveel bomen hadden, dus dat wij niet zoveel hoeven bij te planten, doch als een van de grootste gebruikers van natuurlijke reserves, zullen wij zeer veel moeten planten. In dit verband helpt wijzen naar overige werelddelen niet.

Het is dus niet zo dat het belang van bomen voor het milieu overbelicht is in deze wereld. Ondanks dat er geen vrees bestaat voor het dramatisch teruglopen van het zuurstofpercentage in de atmosfeer, is het binden van koolstof om het broeikaseffect tegen te gaan, en hun bijdrage aan de landkringloop van zuurstof wel degelijk zeer groot.

ir. Robbert H. Verkerk

Fietscomputer als snelheidsmeter en toerenteller in molens

Er zijn molenaars die zullen denken wat moet een computer in een molen. Deze heeft al eeuwen uistekend gedraaid zonder electronische poespas. Ze hebben gelijk. Een ervaren molenaar hoort en voelt of zijn molen goed maalt en hoeveel enden hij loopt.

Toch zijn er diverse molens met toerentellers en snelheidsaanwijzers uitgevoerd. Het kan voor de minder ervaren en leerling molenaars een hulpmiddel zijn om het gedrag van de molen beter te leren kennen. De molenaars met een teller in de molen, die de stand in een logboek bijhouden, kan het een klim naar de bovenas besparen en het is een controle op de teller t.b.v. de draaipremie-vergoeding. Het is op elke molen te installeren, kost een paar tientjes en is door een beetje handige molenaar (en welke is dat niet?) in een paar uur te monteren.

Benodigdheden
- 1 eenvoudige fietscomputer vanaf *f* 13,— tot *f* 18,—
- 10 mtr. dubbeladerig snoer,
- 4 magneetjes Ø 6.5 tot Ø 10 mm.
- 1 plankje 50 x 50 x 6 mm.
- spijkertjes + schroefjes, etc.

De totale kosten bedragen ± *f* 35,00.

Behalve het fietscomputertje is de rest door de meeste wel bij elkaar te “scharrelen”.

De werking
Een magneetje (bij de fiets tussen de spaken) draait op een wiel ± twee millimeter langs een “reedcontact” (op de vork). Bij iedere omwenteling schakelt het

contact. Hiermee berekent de computer de snelheid (Km/h), ritafstand, totale afstand, gemiddelde snelheid, maximale snelheid, rittijd, etc. Op de koningspil (of bovenas bij de standerd) kun je een geschikt aantal magneetjes aanbrengen op een plaats waar je het reedcontact (vast) kan monteren. Dit kan bijvoorbeeld bij of op de taats op de draagbalk. Door het kiezen van de juiste snelheidsschaal (Km/h) en het instellen van de goede instelfactor (wielomtrek) kun je de volgende instellingen aflezen.

- Snelheid in Km/h = omwentelingen per minuut
- Max. snelheid Km/h = max. omw./min. (tot ± 100/min.)
- Gemiddelde snelheid Km/h = gemiddelde omw./min.
- Ritafstand Km = keer 60 geeft aantal omw. tussen stopzetten aan (max. 600.000)
- Totale afstand Km. = keer 60 geeft totale omw. bij reset of batterij uitnemen weer op 0) max. 600.000.
- Tijd en rittijd (= tijd en draaitijd).

De mogelijkheden en de bereiken zijn afhankelijk van type en prijs van de computer.

Hoe bereken je de instelfaktor (wielomtrek) I
De wielomtrek is instelbaar rond ± 2 mtr. (verschilt per type). Bij een 27 inch wiel is dit 2.155 mm. (standaard instelling). Per puls (omwenteling) moet er een afstand van 2.155 mtr. worden gemeten (dit noemen we I). Willen we Km/h omzetten in meters/minuut dan is 1 Km/h = 1000:60 = 16.667 mtr/min. Per omwenteling moet er een fictieve afstand van 16,667 meter worden afgelegd. Dit bereiken we door meer schakelingen per omwenteling toe te passen, op de overbrengverhouding te corrigeren en een juiste I in te stellen.

In formule wordt dit; 16.667 mtr/min = I x N x D/d = 1000 : 60.

N = aantal magneetje
D = aantal kammen van het bovenwiel
d = aantal kammen of staven van bonkelaar of rondsel
d/D = overbrengingsverhouding bovenas/koningsspil. Dit is bij de meeste molens ca. 1:2.

Bij plaatsing van de magneetjes op de bovenas (D/d = 1) bij bijvoorbeeld standerdmolen heb je bij I = ca 2 mtr., 8 magneetjes nodig, met 10 magneetjes is I = 1.667 mtr.

Met 4 magneetjes, geplaatst op de koningsspil is I instelbaar rond de 2.08 mtr. De 4 magneetjes zijn eenvoudig over een ronde omtrek te verdelen en I blijft redelijk klein. Het te verlengen snoertje is via de draagbalk naar de maalzolder of maalbak te leiden. Monteer het computertje op een goed zichtbare plaats.

Tips bij aanschaf en montage
Koop een computer met een duidelijk afleesbaar display en simpele bediening (o.a. bij Intertoys, Praxis etc). Als hij ook de maximum snelheid vasthoudt, is dat erg leerzaam.

Het vinden van geschikte magneetjes heeft mij wat moeite gekost. Ik ben geslaagd met staafmagneetjes die in deurbeveiligingsschakelingen zitten (Ø 6.5 mm, 30 mm. lang, verkrijgbaar bij Praxis, Gamma of beveiligingsfirma). Deze kun je met een diamanten tegelslijpschijfje in 3 stukjes slijpen. Kies de magneetjes niet te groot (max. Ø 10 mm) anders laat een magneetje het reed-contactje 2 x schakelen (bij passage noord- en zuidpool), Monteer de magneetjes vooraf op gelijke afstand op een cirkel (bijvoorbeeld op een plankje met sleuf) die je bij de definitieve montage om de taats schuift en onder aan de koning bevestigd. Dit is eenvoudiger met betrekking tot de montage en de afstelling. Het contact kun je dan op de draagbalk monteren. Let er op dat je de kopjes van de magneetjes in een zuiver horizontaal en centrisch vlak kunt afstellen, en het reedcontact wat kunt nastellen.

Het snoertje van de fietscomputer is erg dun. Hieraan een kabelstekkertje of busje solderen vergemakkelijkt de montage.

Ik wens iedereen die dit wil monteren succes en ik ben voor advies of nadere toelichting beschikbaar.

Mari Goossens

D. Boutsstraat 25
5831 VN BOXMEER
Tel. 0485-573815

Cursus watermolenaar

Sinds kort is molenminnend Nederland een cursus rijker. Voor degenen die van natte voeten houden is er namelijk een opleiding tot watermolenaar gestart. In wezen lijkt de door het Gilde van Vrijwillige Molenaars georganiseerde cursus veel op de ons vertrouwde Basiscursus Opleiding Vrijwillig Molenaar. De wieken zijn echter niet klakkeloos door waterraderen vervangen.

De cursus is ontstaan omdat de windmolencursus enerzijds niet uitgebreid genoeg blijkt stil te staan bij watermolens en anderzijds - indien puur gebruikt voor watermolens - teveel irrelevante (windmolen-) informatie bevat. De opzet van de cursus wijkt af, omdat er wordt gewerkt met 7 zogenaamde modules (onderhoud, veiligheid, etc.). Aan elke module zijn leesopdrachten verbonden en ook dient er een afsluitend rapport (werkstuk) gemaakt te worden al dan niet begeleid met een schets van een specifieke situatie bij een te bezoeken, bepaald type watermolen. Overigens is het cursuspakket nog niet gecompleteerd en voor de leesopdrachten moeten er derhalve externe molenboeken op nageslagen worden. Deze boeken staan bij de gemiddelde molenliefhebber overigens al in de boekenkast.

De praktijk bestaat naast het bezoek aan molens in verband met de te maken opdrachten, uit praktijkuren op liefst verschillende watermolens. In totaal dienen er 100 uren verspreid over minimaal 4 seizoenen bijeen gesprokkeld te worden. Deze uren dienen net als bij de windmolens afgetekend te worden door reeds gediplomeerde watermolenaars. Op het moment kan de cursus voor mensen uit het Land van Cuijk en omstreken derhalve alleen in Eindhoven worden afgelegd, om de reiskosten en -tijd nog enigszins te drukken. Het betreft hier de “Collse watermolen” met molenaar/instructeur Edwin van Bussel. Voor reeds gediplomeerde windmolenaars geldt overigens (helaas!) geen vrijstelling voor bepaalde onderdelen op de cursus.

Na inlevering van de 7 rapporten, een fiat van de instructeur (die meer dan bij de windmolens de leerling begeleidt) en de 100 maaluren, kan pas aan het examen begonnen worden. Een toelatingsexamen daarentegen ontbreekt. De examens zullen parallel aan de windmolenexamens in voor- en najaar gehouden worden. De examencommissie bestaat uit instructeurs uit de vier watermolen-provincies en een afvaardiging van vereniging De Hollandsche Molen.

Het eindcijfer van de kandidaat wordt bepaald aan de hand van een cijfer voor het examen èn een cijfer voor de rapporten.

Geïnteresseerden kunnen per omgaande met de cursus beginnen. Een telefoontje naar het Gilde van Vrijwillige Molenaars, afdeling Noord-Brabant op 0485-572271 voldoet hiertoe. Mensen die nog geen lid van het Gilde zijn, moeten zich nog wel eerst inschrijven. Overigens geldt bij beide cursussen hetzelfde verzekeringspakket. Meer informatie over de watermolencursus kunt u krijgen bij Gerard Sturkenboom, tel. 040-2262602.

Don Werts

naschrift auteur

In dit artikel wordt consequent de term watermolen gebezigd. Met dit molentype worden uiteraard de watergedreven molens bedoeld. Dat dit bij het Gilde minder voor de hand liggend is, blijkt uit het feit dat in de doelstellingen van deze nieuwe cursus gesproken wordt over watergedreven molens. Dit om verwarring met de poldermolen te voorkomen. Er is bovendien (gelukkig) niet gekozen voor het gebruik van de term waterradmolens, want dit is niet alleen onjuist (turbinemolens behoren ook tot de cursus) maar ook nog eens vreemd als we dit vergelijken met onze windmolens die dan tot windwiekmolens omgedoopt zouden moeten worden.

Historie beschouwd

Wanneer we rond de jaren vijftig met vrienden via Sint Agatha over de Maasdijk naar Cuijk fietsten, - de weg van Oeffelt naar Cuijk was toen nog niet aangelegd - zagen we hem draaien temidden van koren-, aardappel- en bietenvelden. Molenaar Sjef Kessels maalde met zijn witte Jan van Cuijk, -de kleinste molen in in onze regio- de verschillende soorten graan voor bakkers en boeren en was leverancier van allerlei soorten veevoederprodukten en kunstmeststoffen. Als inwoners van het dorp Rijkevoort kenden wij molenaar Kessels toen nog niet, dat gebeurde pas in een later stadium waarin reeds een groot gedeelte van de Cuijkse wijk Padbroek aan de zuid - en westkant van de molen was opgetrokken. De Luctor et Emergo in Rijkevoort kenden we wel want tijdens het speelkwartier op de lagere school die destijds op het plein voor de molen stond, gingen we vaak even naar Marcel en Jan Verbruggen die met hun kranige stellingmolen aan het werk waren. We ervoeren de geur van malende stenen, van het stofmeel en onderwijl weerkaatsten de Van Busselwieken het zonlicht. Dit laatste is aan de dag van vandaag niet meer waar te nemen omdat het gevlucht nu uitgerust is met Oud Hollandse voorzomen.

Het leven leven neemt zo zijn grote sprongen en na ongeveer negen jaar in de wijk Cuijk-Noord gewoond te hebben betrokken wij met ons gezin in 1973 een nieuw huis aan het Moleneind. Het lag voor de hand dat deze lokatie wat met molens te maken had want de Jan van Cuijk stond dan ook nauwelijks honderd meter van ons vandaan. Hij verkeerde echter in een vervallen staat en bood geen vreugdevolle aanblik maar van wijlen de heer Leo Havekes van de Gemeente Cuijk hadden wij vernomen dat de molen gerestaureerd zou worden waarbij het de bedoeling was dat hij ook weer als molen zou gaan funktioneren. De heer Havekes heeft zich altijd geweldig ingespannen voor de Jan van Cuijk, door zijn vroegtijdig overlijden echter heeft hij zijn streven om na zijn pensionering zich meer met molens bezig te houden niet mogen realiseren.

In 1974 werd de Cuijkse molen gerestaureerd hetgeen inhield dat het vervallen gevlucht van nieuwe van Bussel voorzomen en nieuw hekwerk werd voorzien. Ook de kap en een gedeelte van de staart werd vernieuwd en het geheel kreeg een komplete schilderbeurt. Rond de molen werd het aanliggende gebied opgeruimd en de weggezakte belt werd opgehoogd. In mei van dat jaar werd de molen weer in bedrijf gesteld en haalde burgemeester Hennekes met assistentie van molenaar Kessels de vang op maar jammergenoeg weigerde het gevlucht zijn rondjes te draaien want er was echt te weinig wind die dag. Op bouwfoto´s is te zien dat de vervallen Jan van Cuijk van gedaante is gewisseld en omgetoverd is tot een prachtig uitziende windmolen. In het najaar van 1974 werd door de gemeente Cuijk een avond georganiseerd met als doel mensen te werven welke interesse hadden om tot vrijwillig molenaar opgeleid te worden. Deze opleiding zou plaatsvinden op de Jan van Cuijk en elke zaterdagmorgen verzorgd worden door wijlen Sjef Kessels- de laatste beroepsmolenaar van deze molen- en de gepensioneerde accountant Nick Wortman die reeds gediplomeerd vrijwillig molenaar was. Nick Wortman die als een molengoeroe in onze streek beschouwd kon worden was hier verzeild geraakt doordat hij en zijn vrouw zijn zoon Arian gevolgd waren die werk had gevonden had bij een bedrijf in Gennep. Als vrijwilllig molenaar draaide hij ook met De Reus in Ottersum, trouw geassisteerd door zijn zoon Arjan, een molen waar wij in de beginperiode geregeld naar toe gingen. Als ik me goed herinner hadden zich in totaal 16 mensen voor de opleiding opgegeven en het is te begrijpen dat het een gezellige drukte en erg dringen was op de kleinste molen van de streek. Nick wortman gaf nauwgezette instruktie en men moest flink zijn kant aankeren om ook eens een hoek- of vangtouw beet te kunnen pakken want zoals in iedere groep probeerden ook hier enkele leerlingen steeds haantje de voorste te zijn en de oefeningen naar zich toe te trekken. Ook twee dames maakten deel uit van de groep en jammergenoeg zijn zij zich zoals vele anderen van de groep in een later stadium met de opleiding gestopt. Op zijn beurt bemoeide Sjef Kessels zich met het voorleggen van het zeil, het vangen, het kruien en het bekijken van het weer. Wanneer er gemalen werd stond hij aan de maalbak, dat was uiteindelijk altijd zijn domein geweest en het was echt een gunst om als leerling ook eens een keer de licht te mogen bedienen.

Zo ging de opleiding jarenlang door en waren er theorie-avonden bij Wortman of bij de leerlingen aan huis en werden er ook veel andere molens bezocht. Niemand had eigenlijk het idee om op examen te gaan maar uiteindelijk trok Theo van Bergen de stoute schoenen aan en ging in 1981 op examen wat hij met goed gevolg aflegde en daarbij als de eerste geslaagde vrijwillige molenaar van het Land van Cuijk te boek kwam staan. Een jaar later in 1982 deed

ondergetekende examen op de molen te Vlierden waar de artistieke heer Joep Coppens molenaar was. Vanaf die tijd kwamen de drie vrijwillige molenaars van de streek bij elkaar om een schema te maken aan de hand waarvan er s´zaterdags met de verschillende molens gedraaid zou worden. In het Weekblad De Echo was dit schema dan voor de leerlingen en eventuele molenbezoekers terug te vinden. Later slaagden nog Johan Reijnders, Albert van Koot, Henk Hülscher, Jan Selten en Peter Simons die allemaal tot de eerste generatie van vrijwillige molenaars in het Land van Cuijk gerekend kunnen worden.

In die tijd ontstonden de molenaars-bijeenkomsten welke bij de molenaars thuis plaatsvonden waar in een gezellige sfeer over het wel en wee van de molenaars en hun molens gepraat werd. In die tijd had Theo van Bergen het idee om mensen voor het molenaarsschap op te gaan leiden. Zo heeft hij de tweede generatie molenaars opgeleid en is wellicht bezig met de derde generatie. Na enige tijd ontstond ook het plan om een molenvereniging binnen het Land van Cuijk op te richten. Er waren mensen die geen voorstander waren, want alles werkte toch goed binnen de molenaarsclub, anderen wilden er via leden en donateurs een echte vereniging van maken. In de huiskamers werd stevig van gedachten gewisseld bij het opstellen van de statuten. En welke naam zou de vereniging dan toch gaan dragen? Uiteindelijk zou het de Vereniging Molenvrienden Land van Cuijk worden en ik heb het idee dat Nick Wortman deze lieflijke naam uit zijn molenkoker heeft getoverd. In 1985 gingen Johan Reijnders en ondergetekende naar de notaris om onze vereninging officieel in het leven te roepen en waarbij Johan funktioneerde als voorzitter en mijn persoon als secretaris. Met het oprichten van de vereniging kwam ook de belangenbehartiging van de molens in onze streek naar voren zoals het gegeven hoe vaak er eigenlijk minimaal met een molen gedraaid zou moeten worden. Uiteindelijk werd de stelling gehuldigd dat een molen minstens elke twee weken zou moeten draaien. Enkele molenaars waren het hier pertinent niet mee eens en wilden dit meer op incidentele basis naar eigen initiatief regelen. Het resultaat was dat enkele mensen zich definitief als molenaar van de vereniging terugtrokken hetgeen erg jammer was maar tot de perikelen van de startende molenvereniging gerekend moest worden.

De vereniging heeft veel akties ondernemen zoals het verwerven van leden, het draaien tijdens nationale molendagen, het organiseren van regionale molendagen, het houden van molenaarsbijeenkomsten, het opleiden van leerlingmolenaars, het uitgeven van het verenigingsblad De Molenvriend, het publiceren van moleninformatie in de dag- en weekbladen, het promoten van de vereniging via een informatie-stand tijdens evenenmenten, het deelnemen aan uitwisselingsdagen zoals de Brabants-Vlaamse Molendag, het plegen van overleg met overheidsinstanties en zo kunnen we nog wel even doorgaan. Toch is het in de loop van de jaren niet gemakkelijk gebleken om de vereniging een eigen gezicht te geven binnen onze streek, een vereniging die een behoorlijke bekendheid geniet bij de inwoners, verenigingen, bedrijven en overheidsinstanties. Het is ook niet altijd duidelijk of bepaalde taken door de molenaars of door de vereniging behartigd dienen te worden. Zijn wij molenaars misschien te veel individu om bepaalde zaken betreffende onze molens uit handen te geven ?

Evenals andere verenigingen berust onze vereniging op vrijwilligerswerk met alle bijkomende voor- en nadelen. We zijn allemaal min of meer gek van molens maar om de molenzaken organisatorisch op de rails te krijgen is geen gemakkelijke taak. Bij veel verenigingen op vrijwilligersbasis heeft het “vrijheid blijheid virus” zich ingenesteld. Bij het aanpakken van grotere projekten en het uitbouwen van onze vereniging ontbreekt het vaak aan continuiteit en steun van een brede achterban waar men op terug kan vallen. In wezen hebben het karakter en de inhoud van onze vereniging zich ten opzichte van deze hoedanigheden ten tijde van de stichting in 1985 weinig ontwikkeld. De vereniging Molenvrienden Land van Cuijk zou de overkoepelende vereniging moeten zijn voor het hele molengebeuren in onze steek en een aanspreekpunt op nivo moeten zijn voor overheidsinstanties, de nationale molenorganisaties enz. Misschien klinkt de naam Molenvrienden veel te vrijblijvend voor veel instanties en is een algemene naam zoals bijvoorbeeld Molenvereniging Land van Cuijk meer acceptabel. Ook denk ik dat we afmoeten van de aanduiding “vrijwillig” molenaar. De generatie van de vroegere beroepsmolenaars is onderhand heengegaan en kennen we eigenlijk alleen nog maar vrijwilligers, want ook het merendeel van de tegenwoordige beroepsmolenaars komt uit het arsenaal van de vrijwilligers. Als er dan toch een onderscheid moet zijn kunnen we het hebben over molenaars en vakmolenaars, welke laatsten slechts een kleine groep vormen. Er gebeurt veel op molengebied en dat is gelukkig maar er vinden veel organisatorische doublures plaats wat extra kosten en inzet van de betrokken mensen met zich meebrengt. Hierbij refereer ik naar de landelijke molenorganisaties zoals de vereniging De Hollandsche Molen en Het Gilde van Vrijwillige Molenaars. We zouden in deze tijd in de richting moeten gaan van één overkoepelende landelijke molenvereniging, het samengaan van deze twee organisaties onder bijvoorbeeld de voor de hand liggende naam De Nederlandse Molenvereniging,

dit alle historie, tradities en karaktrer van beide verenigingen ten spijt. Ook de provinciale en regionale verenigingen kunnen in principe als suborganisatie deel uit gaan maken van deze nieuwe Nederlandse Molenvereniging. Het is wellicht voor de hand liggend dat een overkoepelende molenvereniging meer kan doen voor de belangen van onze prachtige wind- en waterwerktuigen zoals het via de politiek verwerven van hogere subsidies voor molens, het meepraten met betrekking tot het monumentenbeleid van de overheid, het nog meer structureren van het molenbiotoopgebeuren, het werven van nieuwe molenaars, het promoten en begeleiden van de molenaarsopleidingen, het intensiveren van de kontakten met de regionale molenorganisaties enz. Alles wat we doen moet natuurlijk in het belang van onze molens en te realiseren zijn. We zullen moeten zorgen voor adequate restauraties, gedegen onderhoud en voor een voldoende aantal molenaars zodat wij onze molens in een optimale staat en bezetting kunnen overdragen aan de komende generatie.

Ben Verheijen

Windmolenroute gemeente Boxmeer

Zoals u in de Molenvriend nr.31 hebt kunnen lezen zou op zaterdag 21 juni 1997 de fiets(wandel)route officieel worden aangeboden.

De route die door samenwerking met de VVV-Boxmeer tot stand is gekomen leidt de fietsers(wandelaars) via mooie natuurgebieden zoals de Vilt in Beugen, langs de Maas in Oeffelt en het Maasheggengebied in de uiterwaarden van die rivier langs de drie windmolens die de Gemeente Boxmeer rijk is n.l. de Martinus te Beugen, de Vooruitgang te Oeffelt en de Luctor et Emergo te Rijkevoort. De route heeft een lengte van ca. 33 km maar kan desgewenst in gedeelten gereden of gewandeld worden.

Tijdens de aanbieding van de "Windmolenroute" aan de Burgemeester van Boxmeer op de Martinus te Beugen was het gelukkig goed weer: zonnig én wind. De molen was gepavoiseerd en een aantal vlaggen completeerden het geheel. Met de Burgemeester was het voltallig college van B&W aanwezig alsmede een aantal raadsleden, bestuursleden van onze vereniging en genodigden. Voorts waren een aantal molenaars aanwezig om hand- en spandiensten te verrichten. Onder tromgeroffel en vendelzwaaien van het Beugense Gilde St.Sebastianus werd de Burgemeester verzocht de route in ontvangst te nemen door hem van een roe te nemen die inmiddels voor was gezet.

Burgemeester Boumans van de gemeente Boxmeer neemt op zaterdag 21 juni 1997 officieel het eerste exemplaar van de fietsroute langs windmolens in de gemeente Boxmeer in ontvangst. Dit gebeurde door het boekje onder toezien van de molenaars en de VVV te ontnemen van een wiek van de molen te Beugen.

Zoals gebruikelijk bedankte burgemeester Boumans allen die het mogelijk gemaakt hadden dat de route uitgegeven kon worden en voor het vele werk dat hiervoor moest worden verricht. Hierna begaf het gezelschap zich, voorzien van een lunchpakket, op de fiets naar Rijkevoort om een gedeelte van de fietstocht af te leggen.

Tot slot willen we nog vermelden dat de route te koop is voor *ƒ* 5,00 bij de VVV te Boxmeer of de molenaars van de desbetreffende molens. De uitgave bevat informatie over de drie molens, een routekaart met beschrijving en een aantal foto's, alles in kleur.

Tekst: Frits Harteman
Foto's: Rene Klaassen & Wim Goossens

Molens in de regio

De Vooruitgang te Oeffelt

De dieselruimte is nu echt waterdicht. Een vertegenwoordiger van de Monumentenwacht heeft met tape de overlappingen van het lood en de laag folie dicht gemaakt. Om het bovenwiel is een nieuwe hoepel aangebracht en enkele vangstukken zijn bijgewerkt. Het is de bedoeling dat de binnenmuren van stucwerk worden voorzien, het overleg hierover is reeds in een gevorderd stadium. Verder is de belt verhoogd waarbij ongeveer 5 m² zand is gebruikt en daarna is er gras ingezaaid.

De Bergzicht te Gassel

De molen is nu praktisch helemaal geschilderd door Jan van Haren zelf en molenmaker Harry Beijk. Op de kruilier is een electrische aandrijving gemonteerd zodat het kruien voortaan wat gemakkelijker gaat.

De stellingmolen te Katwijk

Ook de molen te Katwijk is nu helemaal geschilderd door Peter Simons en molenmaker Beijk waarbij Peter het gevlucht, de ramen en deuren voor zijn rekening heeft genomen en de molenmaker de wat meer riskante onderdelen zoals de askop, de staart, de spruiten en de baard. Alle naden van de staartbalken, van het voorkeuvelen en de schoren werden hierbij goed uitgekrabt zodat versneld inrotten wordt tegengegaan. Mevrouw van Kempen heeft eigenhandig het molenhuis geschilderd met een helpende hand van Peter voor de boeiboorden.
Voor de molen wordt een kanaal gegraven in verband met de waterwerken in de Cuijkse wijk Heeswijkse Kampen. Er komt ook nog een tijdelijke brug over het kanaal te liggen. Zou Peter toch nog met een poldermolen te maken krijgen?

De Heimolen te Sint Hubert

De aanvraag voor plaatsing van een teller op de bovenas in het kader van de provinciale draaipremieregeling is positief gehonoreerd. Momenteel ligt de opdracht tot plaatsing bij de Monumentenwacht, maar in verband met leverings-problemen van een nieuwe versie van de teller, laat het een en ander nog op zich wachten.

De molenaars kregen van de gemeente goedkeuring tot aankoop van ondermeer een zweef-maaimachine met streamer; een vlaggenlijn en een chemisch toilet. Men is reeds tot deze uitgaven overgegaan.
In juli vond de inmiddels traditie geworden afsluiting plaats van het muzikaal seizoen van Harry Davervelds orkest uit Wilbertoord. Het werd een prachtige avond met veel muziek, drank en bezoekers (waaronder enkele collega-molenaars en deelnemers aan een avond-fietsvierdaagse die op dat moment de molen passeerde).
Harry Daverveld behaalde in september zijn molenaarsexamen en dat betekende dus een feestdag voor de molen. De hele dag was er staande receptie en de avond werd wederom muzikaal afgesloten.
Momenteel zijn de molenaars druk in de weer om voor de winter een permanente "hut" te realiseren. Met schrootjes en veel ramen belooft het een gezellig onderkomen te worden, waar eenieder van harte welkom is voor een kop koffie.

De Jan van Cuijk te Cuijk

Ook de Jan van Cuijk staat er in een prachtig geschilderde staat bij want hij is afgelopen zomer helemaal door molenmaker Beijk onder handen genomen. Vlak daarna kwam de spreeuwentijd waarin deze beestjes zich tegoed deden aan de vlier- en lijsterbes. Na hun maaltijd verzamelden ze zich dan in het gevlucht waarbij ze zich aan de lopende band van de restanten ontdeden en alles bevuilden. Door het regelmatig schoonmaken van de balie, de kruilier en de beltdeuren is voorkomen dat de nieuwe verflaag door de uitwerpselen beschadigd werd. De binnenroede loopt dermate raak tegen een windluik dat het gevlucht moeilijk op gang te brengen is.
Vandalen hebben een buis voor de hemelwater-afvoer vernield, een gat in de nieuwe omheining gemaakt en de toegangsdeuren beklad.
Voor dit jaar staan het vervangen van het gaffelwiel, de kruipalen en een gedeelte van de maalzolder nog op het programma.

De Korenbloem te Oploo
Watermolen te Oploo

Evenals de molen te Wanroij heeft De Korenbloem last van boktorren. Op verzoek van de Molenstichting Oploo-Wanroij heeft Gerard Sturkenboom namens

het Gilde van Vrijwillige Molenaars in de watermolen een lezing gehouden over de kursus welke opleidt tot watermolenaar. De avond was nogal matig bezocht hetgeen misschien veroorzaakt is door de nogal late kennisgeving. Desondanks zijn er toch enkele kandidaten uit voortgekomen.

De Hoop te Beers

Bij de gemeente Cuijk heeft zich enige tijd geleden een koper voor de molen te Beers gemeld. Hij wilde er een woonhuis van maken. Via een schrijven gericht aan Herman van de Besselaar wilde de gemeente van hem weten wat hij van een eventuele verkoop dacht. Evenals de Molenstichting De Hoop heeft de heer van de Besselaar fel geprotesteerd tegen de verkoop. Bij de eerdere verkoop aan de gemeente Beers heeft de laatste eigenaar afgedongen dat de molen na restauratie weer als korenmolen zal gaan funktioneren. In een later schrijven heeft de gemeente Cuijk laten weten van de verkoop af te zien. Inmiddels is er een kompleet restauratieplan door Paul Groen opgesteld in de periode dat hij nog bij de firma Beijk werkte. Het is de bedoeling met dit plan eerst naar de gemeente Cuijk te gaan om de restauratie te bespreken.

De Martinus te Beugen

Het grasveld voor de molen is sinds juni omgetoverd in een echt plantsoen compleet met banken, tafel en niet te vergeten, de afvalbak (hoewel ze die gerust hadden kunnen vergeten, gezien de rotzooi die er naast gegooid wordt). De afrastering welke de molen èn het plantsoen omsluit blijft voorlopig op de zelfde plaats gehandhaafd in afwachting van de groei van het gepote beukenhaagje. Het is de bedoeling dat tot die tijd de poort open blijft voor publiek. Negatieve effecten hiervan hebben zich al aangemeld in een poging tot het forceren van het hangslot dat toegang tot de molen geeft en het ingooien van ruitjes op de meelzolder. Voorts het losmaken van het zeil, roeketting en bliksemafleider. Maar je kunt niet alles hebben, nietwaar? Voor alle zekerheid hebben de molenaars de poort maar weer op slot gedaan.
Voorts valt er nog te vermelden dat op 21 juni jl. op de molen de windmolenroute officieel aan de Burgemeester van Boxmeer is aangeboden. Het verslag hiervan kunt u elders in dit nummer vinden.

De Korenbloem te Mill

Met betrekking tot de restauratie van deze molen hebben we nog steeds geen reaktie van de heer van Kuppeveld binnengekregen.

De Luctor et Emergo te Rijkevoort

Ook deze molen is geschilderd waarbij molenmaker Beijk gedwongen was om over verrot hout heen te schilderen omdat er volgens de gemeente Boxmeer te weinig geld beschikbaar was. Inmiddels draait Robbert Verkerk weer met de molen, na gedurende de zomermaanden een korte stop ingelast te hebben in verband met vakanties en een te groot bladerdek van de bomen aan de brink. Als bijzonderheid kan vermeld worden dat Robbert in Boedapest in de maand augustus voor de TIMS een lezing met dia´s over de Rijkevoortse molen gegeven heeft.

De Hamse Molen te Wanroij

Tijdens het op deze molen gehouden molenaarsexamen zijn Mari Goossens en Harry Daverveld geslaagd, mede dankzij de inzet van instructeur Theo van Bergen. Het examen verliep in een goede sfeer waarbij Jan Selten de examinatoren thuis gastvrij heeft ontvangen.
De gemeente Sint Anthonis heeft voor de tweede keer aan dezelfde instantie een offerte gevraagd met betrekking tot een behandeling tegen boktorren. Jan was in de vakantiemaanden ook betrokken bij “Lekker Reundje”. Mensen konden dan verschillende cafe´s bezoeken en kregen daar dan wat te drinken of te eten. In het algemeen had dit gebeuren op dinsdag plaats, een dag waarop Jan in verband met zijn werk meestal kon draaien. Bij verhindering namen collega-molenaars waar.

De Mariamolen te Haps

De problemen met molenaar P. Peters zijn nog steeds niet opgelost. Wel is inmiddels via betrouwbare bron vernomen dat Peters gaat verhuizen. Welk effect dit op de draai-activiteiten van de molen zal hebben, moet nog worden bezien.

(advertentie)

Molenkaarten-verzamelaars opgelet:

Nu verkrijgbaar catalogus van alle Limburgse wind- en watermolens. Als u ƒ 5,25 overmaakt op giro 2150134 of Rabo Heythuysen 122297415 ontvangt u de catalogus plus gratis bestellijsten voor ansichtkaarten of foto's, want van elke molen is een ansichtkaart of foto verkrijgbaar.
Er is ook een catalogus verkrijgbaar van alle Limburgse kerken en alle Limburgse gemeentehuizen. Deze zijn op dezelfde wijze als boven verkrijgbaar.

T. Linssen
In het Tienderveld 137
6093 JK Heythuysen

(advertentie)

van Eeten & Reijs Notarissen

Postadres: Postbus 11, 5450 AA Mill.
Kantooradres: Bernhardstraat 13, Mill. Tel. 0485-451276, fax 454063